
Dendrokronologisk
undersøgelse af prøver udtaget
fra sjøbu fra Innerstø, Marstad,
Flekkefjord kommune, g.nr./
b.nr. 20/16, Vest-Agder fylke

NNU Rapport 92 – 2016

Niels Bonde

Nationalmuseet
Bevaring og Naturvidenskab
Miljøarkæologi og Materialeforskning
Dendrokronologi

Vest-Agder, Norge

Marstad, Innerstø

Hidra

Kommune: Flekkefjord

g.nr. / b.nr.: 20/16

Koordinater: 59.438640N/18.194341E (EU89)

Opdragsgiver: Fylkeskonservatoren i Vest-Agder

Hidra undersøgelse 'Hidra 21'

Dendrokronologisk undersøgelse

Formål: Datering

Træart: *Pinus sylvestris* (fyr)

Prøvetagning: Helge Paulsen, Christoffer Christensen, Claudia Baittinger og Inger Vågen.

Laboratorieundersøgelse: Johanna Hallmann og Niels Bonde.

NNU j. nr.: A9348. november 2016.

Publicering

Resultatet kan frit anvendes ved henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for yderligere oplysninger mm. Rapporten kan endvidere lastes ned fra hjemmesiden www.nnuweb.dk, under Dendrokronologi, Rapporter.

Prøver fra sjøbu Marstad, Innerste. Hidra.

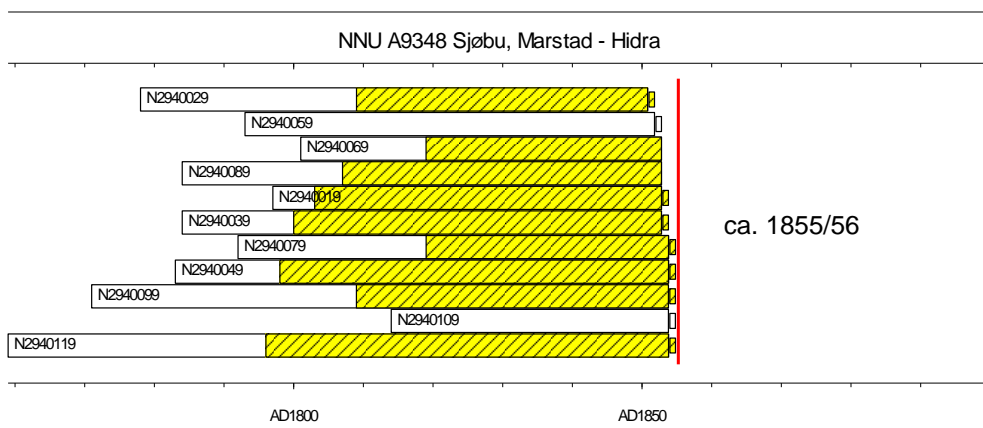
11 prøver undersøgt, alle af fyr (*Pinus sylvestris*). Fem borekerner og 6 skiver. De fem borekerner er udtaget fra den stående bygning, mens de seks skiver stammer fra stokke, som henlåg i buret. Der er konstateret splintved på ni af prøverne. Der er sandsynligvis også bevaret splintved på de sidste to prøver. Alle prøver er dateret. Scanning og mikroskopi er anvendt ved undersøgelsen.

De undersøgte prøver omfatter mellem 41 og 96 årringe. De kryds-daterer indbyrdes og med referencekurver fra Vest-Agder Fylke, hvilket peger på, at de stammer fra træer, som har vokset i fylket.

Tolkning: De daterede prøver stamme fra træer, som er fældet ca. 1855/56, hvilket peger på at bygningen, hvorfra prøverne er udtaget er opført ca. 1856.

Dateringsdiagram for årringskurvene

Årringskurvernes indplacering på en tidsskala. Den skraverede signatur angiver at der er splintved konstateret på prøverne. Det sandsynlige fældningstidspunkt for træerne, som de daterede prøver stammer fra, er AD1855/56.

Årringskurverne fra prøverne kan passes sammen, og de er sammenregnet til en middelkurve (N294M001) på 96 år, som dækker perioden 1759 – 1854.

kurver	-	-	N294M001	
-	start	dates	AD1759	
-	dates	end	AD1854	
N Aaseral NB02	AD1223	AD1857	4.30	N Aaseral
VA_2011_3	AD1223	AD1879	8.27	N Vest-Agder med Aaseral
VAuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	8,80	N Vest-Agder minus Aaseral

Tabel. Absolut datering. *t*-værdier for krydsdatering med referencekurver for fyrretræ fra Vest-Agder, Norge. For *t*-værdier, se Baillie & Pilcher, 1973.

Referencer:

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne grund- og referencekurver anvendt kurver, som er stillet til rådighed af Thomas S. Bartholin (Scandinavian Dendro) og Terje Thun (NTNU).

Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Beregning af middelkurve

Prøver af fyrretræ (*Pinus sylvestris*)

Mean sequence – N294M001

Of type W 11 R dated AD1759 to AD1854 contains

N2940019.d dated AD1797 to AD1853 of type R 50 N
 N2940029.d dated AD1778 to AD1851 of type R 42 N
 N2940039.d dated AD1784 to AD1853 of type R 53 N
 N2940049.d dated AD1783 to AD1854 of type R 56 N
 N2940059.d dated AD1793 to AD1852 of type R 0 N
 N2940069.d dated AD1801 to AD1853 of type R 34 X
 N2940079.d dated AD1792 to AD1854 of type R 35 N
 N2940089.d dated AD1784 to AD1853 of type R 46 X
 N2940099.d dated AD1771 to AD1854 of type R 45 N
 N2940109.d dated AD1814 to AD1854 of type R 0 N
 N2940119.d dated AD1759 to AD1854 of type R 58 N

Katalog

\A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21\final\N2940019.d
 Title : A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21 - V-A - stående veggstokk 17 th for indgang - 01
 Raw Ring-width PISY data of 57 years length
 Dated AD1797 to AD1853
 50 sapwood rings and no bark surface
 Average ring width 80.93 Sensitivity 0.24

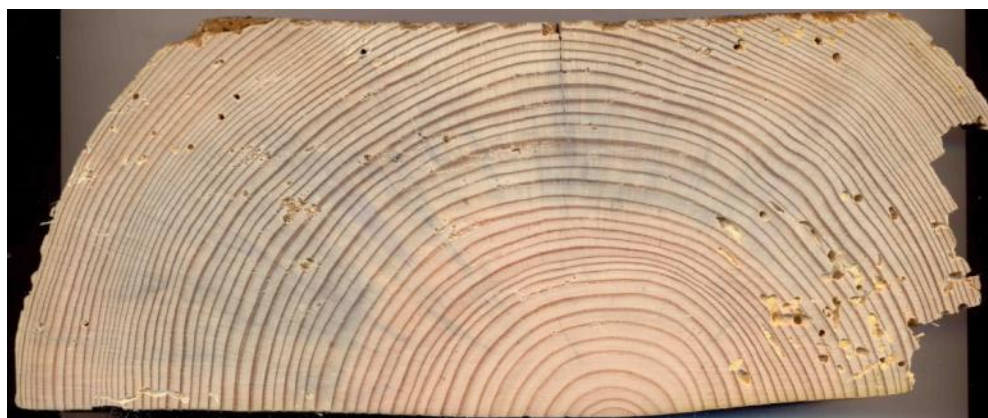
\A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21\final\N2940029.d
 Title : A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21 - V-A - liggende veggstokk i sjøburet - 02
 Raw Ring-width PISY data of 74 years length
 Dated AD1778 to AD1851
 42 sapwood rings and no bark surface
 Average ring width 138.24 Sensitivity 0.19

\A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21\final\N2940039.d
 Title : A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21 - V-A - stående veggstokk i midten af sjøbu - 03
 Raw Ring-width PISY data of 70 years length
 Dated AD1784 to AD1853
 53 sapwood rings and no bark surface
 Average ring width 76.54 Sensitivity 0.26

\A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21\final\N2940049.d
 Title : A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21 - V-A - stående veggstokk th for indgang - 04
 Raw Ring-width PISY data of 72 years length
 Dated AD1783 to AD1854
 56 sapwood rings and no bark surface
 Average ring width 90.54 Sensitivity 0.18

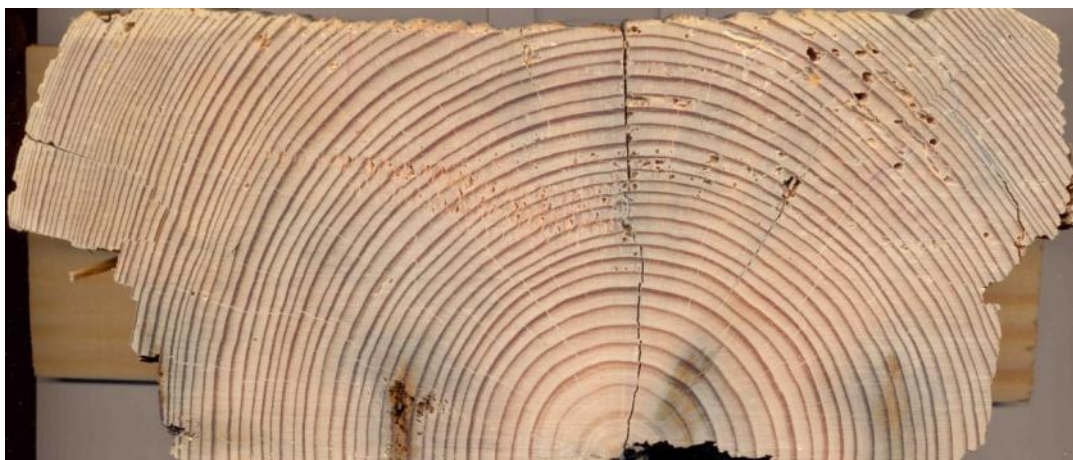
\A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21\final\N2940059.d
 Title : A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21 - V-A - stående veggstokk i midten af sjøbu - 05
 Raw Ring-width PISY data of 60 years length
 Dated AD1793 to AD1852
 Number of sapwood rings unknown and no bark surface
 Average ring width 97.38 Sensitivity 0.22

\A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21\final\N2940069.d
 Title : A9348 Sjøbu Marstad - Hidra 21 - V-A - liggende stokker i sjøbu - 06
 Raw Ring-width PISY data of 53 years length
 Dated AD1801 to AD1853
 34 sapwood rings and ½ unmeasured ring with bark
 Average ring width 195.04 Sensitivity 0.17

N2940069

\A9348 Sjøbu Marstad - Hydra 21\final\N2940079.d
 Title : A9348 Sjøbu Marstad - Hydra 21 - V-A - liggende stokker i sjøbu - 07
 Raw Ring-width PISY data of 63 years length
 Dated AD1792 to AD1854
 35 sapwood rings and no bark surface
 Average ring width 169.19 Sensitivity 0.20

N2940079

\A9348 Sjøbu Marstad - Hydra 21\final\N2940089.d
 Title : A9348 Sjøbu Marstad - Hydra 21 - V-A - liggende stokker i sjøbu - 08
 Raw Ring-width PISY data of 70 years length
 Dated AD1784 to AD1853
 46 sapwood rings and ½ unmeasured ring with bark
 Average ring width 149.90 Sensitivity 0.21

\A9348 Sjøbu Marstad - Hydra 21\final\N2940099.d
 Title : A9348 Sjøbu Marstad - Hydra 21 - V-A - liggende stokker i sjøbu - 09
 Raw Ring-width PISY data of 84 years length
 Dated AD1771 to AD1854
 45 sapwood rings and no bark surface
 Average ring width 124.94 Sensitivity 0.18

\A9348 Sjøbu Marstad - Hydra 21\final\N2940109.d
 Title : A9348 Sjøbu Marstad - Hydra 21 - V-A - liggende stokker i sjøbu - 10
 Raw Ring-width PISY data of 41 years length
 Dated AD1814 to AD1854
 Number of sapwood rings unknown and no bark surface
 Average ring width 254.76 Sensitivity 0.20

\A9348 Sjøbu Marstad - Hydra 21\final\N2940119.d
 Title : A9348 Sjøbu Marstad - Hydra 21 - V-A - liggende stokker i sjøbu - 11
 Raw Ring-width PISY data of 96 years length
 Dated AD1759 to AD1854
 58 sapwood rings and no bark surface
 Average ring width 135.06 Sensitivity 0.21

A 9348

A-5 borkprøver

billeda 4255 -63

NNU RAP 92.2016

Marsted

FELTRAPPORT

BYGNINGSVERN FYLKESKONSERVATOREN I VEST-AGDER

Dendrokronologisk objekt:	Adressel, Sjøbu
Fylke:	UA
Kommune nr.:	Flekkefj.
Gnr/Bnr:	20/116
Koordinater:	
Prøvene tatt av:	HP + CC + CB + IV
Dato for prøver:	03 + 06 - 2014

Prøve nr.	Sted	Rom	Bark	Yte	Bearb.
1					
2					
3					
4					
5					

opretstående, fremvendt veggstykke, veggstykke, th for indgangen, som ligger på i sjøburet ved kaffi

opretstående, fremvendt veggstykke i kanten av sjøburet

opretstående, fremvendt veggstykke, th for de 3. etasje, som (3)

